

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ГОДИШНИТЕ СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ В ОБЛАСТТА НА КУЛТУРАТА ЗА 2009 ГОДИНА

◆ КУЛТУРНИ ИНСТИТУЦИИ

Посещенията в културните институции - библиотеки, музеи и театри, намаляват през 2009 година. В сравнение с 2008 г. посещенията в библиотеките са с 14 хил. по-малко или с 0.5%, посещенията в музеите са с 258 хил. по-малко или с 5.6%, а театрите - с 68 хил. или с 4.1% (табл. 1).

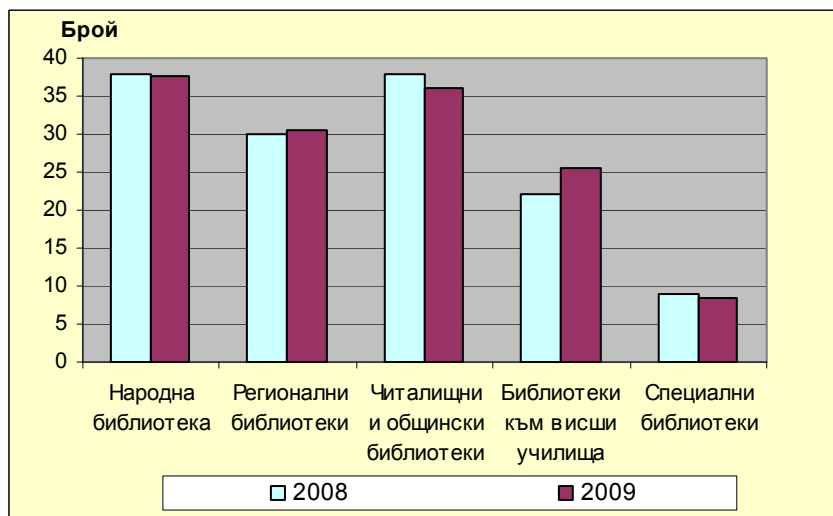
Таблица 1

КУЛТУРНИ ИНСТИТУЦИИ В СТРАНАТА

	2007		2008		2009	
	брой	посеще- ния - хил.	брой	посеще- ния - хил.	брой	посеще- ния - хил.
Библиотеки	49	3303	47	3005	47	2991
Музеи	227	4060	222	4631	231	4373
Театри	78	1636	78	1679	80	1611

1. БИБЛИОТЕКИ

В края на 2009 г., 47-те най-големи библиотеки имат библиотечен фонд от 35 040 хил. броя (книги, продължаващи издания - вестници, списания, бюлетини и други библиотечни документи). Читателите са 233 хил., което е с 7.9% по-малко в сравнение с 2008 година. Заетият библиотечен фонд на един читател е представен на фиг. 1.

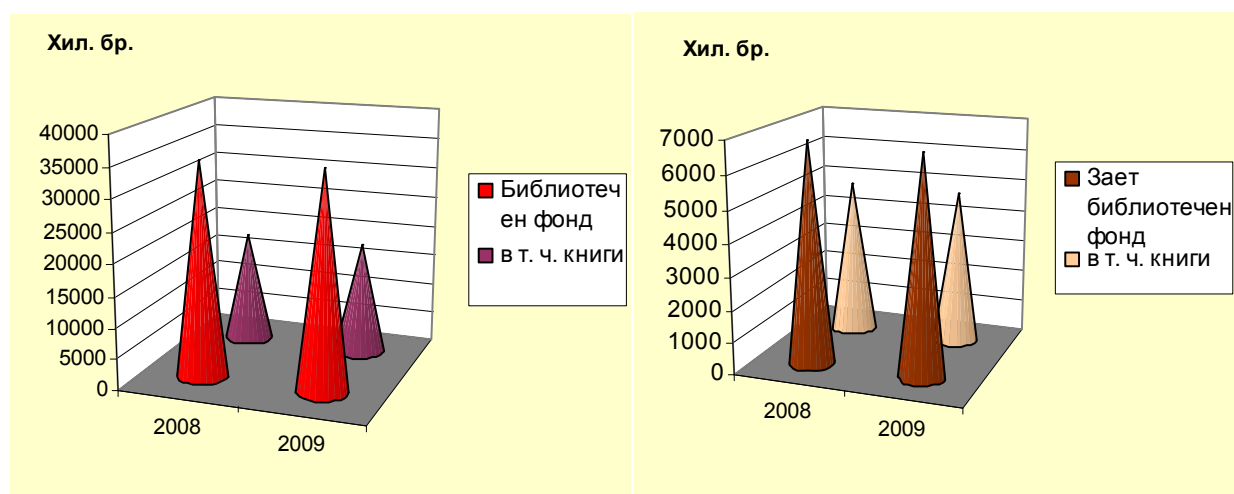

Фиг. 1. Зает библиотечен фонд на един читател през 2008 и 2009 година

Народната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ през 2009 г. има 7 696 хил. броя библиотечни документа. В сравнение с 2008 г. този фонд се увеличава с 57 хил. броя.

Регионална библиотека има във всеки един областен град с изключение на София област. Това са 27 библиотеки с библиотечен фонд 11 815 хил. броя. Заетият библиотечен фонд в тези библиотеки в сравнение с предходната година намалява с 35 хил. броя (0.9%).

През 2009 г. книгите в библиотеките са 18 395 хил. или 52.5% от общия библиотечен фонд и в сравнение с 2008 г. делът им намалява с 0.1 процентни пункта (15.5 хил. броя). Делът на продължаващите издания през 2009 г. е 13.2% от общия библиотечен фонд, а другите библиотечни документи (аудио-визуални, електронни, графични и картографски издания, патенти и стандарти и микроформи) - 34.3% и в сравнение с 2008 г. тези дялове остават непроменени.

**Фиг. 2. Библиотечен фонд - в т.ч. книги
Зает библиотечен фонд - в т.ч. книги**

2. МУЗЕИ

Към края на 2009 г. в страната функционират 231 самостоятелни музея с 7 592 хил. музейни материали. Общохисторическите музеи са 97 бр. с 4 517 хил. експоната, а специализираните - 134 с 3 075 хил. броя. Музеите на изкуствата (художествените галерии) са 39 със 156 хил. броя експонати.

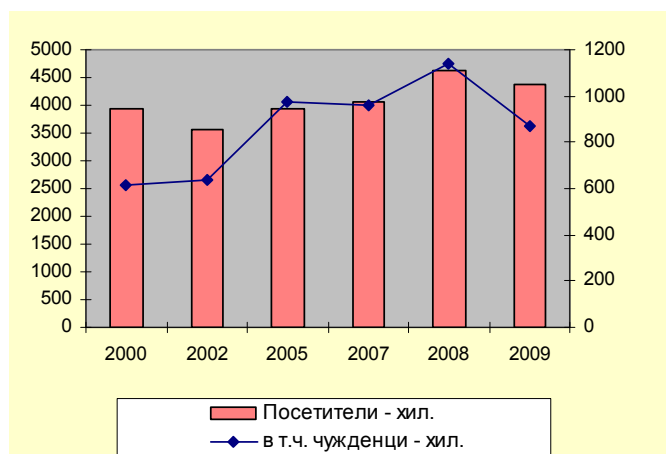
През 2009 г. продължава тенденцията на увеличение броя на музейните материали (основен фонд, фонд за научно-спомагателни материали и обменен фонд). За периода 2000 - 2009 г. те се увеличават с 37.0%. За същия период общите приходи на музеите нарастват 3 пъти, а приходите от бюджета - 2.6 пъти. В сравнение с предходната година (2008 г.) приходите от бюджета се увеличават с 0.9%.

През 2009 г. в сравнение с 2008 г. се установява незначително увеличение на персонала от 2 398 на 2 432 - с 1.4%, а на научните сътрудници и уредници - с 2.3% (Приложение 1).

Таблица 2

МУЗЕИ И ОРГАНИЗИРАНИ ПРОЯВИ В ТЯХ

	2005	2007	2008	2009
Музеи - бр.	229	227	222	231
Уредени изложби - бр.				
собствени	1044	1145	1221	1134
съвместни	589	792	790	958
Концерти - бр.	657	704	696	660
Обсъждания на книги - бр.	521	459	448	495
Видео прожекции - бр.	1409	1292	1174	1412
Конкурси - бр.	107	150	160	141

**Фиг. 3 Посетители в музеите
в т.ч. чужденци**

**Фиг. 4 Изнесени беседи
в т.ч. на чужди езици**

3. ТЕАТРИ

В театрите в страната през 2009 г. са организирани 11 038 представления, които са посетени от 1 611 хил. зрители. В сравнение с 2008 г. представленията се увеличават с 1.5%.

През 2009 г. в 43-те драматични театри са представени 5 336 спектакли, което е с 15.8% повече в сравнение с 2008 година.

Постановките в театрите от 1 449 бр. през 2008 г. се увеличават на 1 648 за 2009 г., (13.7%), а новите постановки - с 8.3% (23 броя).

Средният брой посетители на един театър през 2009 г. намалява в сравнение с 2008 г. от 22 на 20 хил., а на едно представление - от 154 на 146 души.

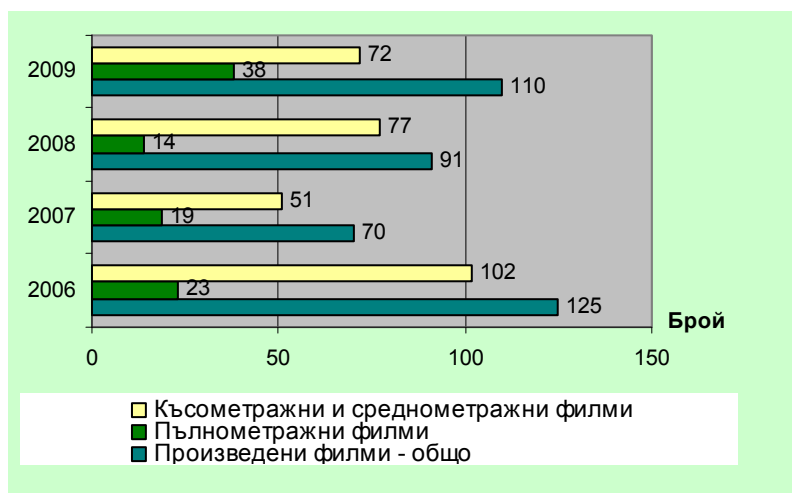
За 2009 г. НСИ разполага с обобщени данни за 46 музикални колектива - 6 филхармонии, 23 професионални ансамбъла за народни песни и танци и 17 оркестъра. Представленията в сравнение с 2008 г. намаляват с 15.3%, а посещенията - близо с една трета (31.6%).

През 2009 г. Национална агенция музика и 32 дружества и сдружения са организирани 12 рецитала (художествено слово), посетени от 3 752 зрители. От общо организирани 924 концерта с 480.4 хил. посетители 213 са естрадни (поп, рок, фолк и др.) с 249.8 хил. посетители, 143 са фолклорни с 47.2 хил. посетители, 84 са симфонични с 46.7 хил. посетители, камерните концерти са 170 с 50.9 хил. посетители и останалите са 314 оперни, оперетни, балетни и музикални спектакли с 85.8 хил. посетители.

◆ АУДИО-ВИЗУАЛНА ДЕЙНОСТ

1. ФИЛМОВО ПРОИЗВОДСТВО

През 2009 г. са произведени 110 филма (пълнометражни, късометражни и среднометражни). В сравнение с 2008 г. броят на всички видове произведени филми в страната се увеличава с 20.9% (19 бр.), а пълнометражните филми се увеличават близо три пъти и достигат 38. Произведените документални и образователни късометражни и среднометражни филми през 2009 г. са 51 бр. - с 4 бр. по-малко в сравнение с 2008 година. Броят на игралните късометражни и среднометражни филми през 2009 г. е 10, което е с 2 бр. по-малко спрямо 2008 година. Делът на произведените филми за кинорежата през 2009 г. съставлява 12.7% от общо произведените филми и в сравнение с 2008 г. този дял намалява с 3.8 процентни пункта. Произведените игрални пълнометражни филми за кинорежата са 8 - с 2 бр. повече от 2008 година. Произведените филми само за телевизията през 2009 г. са 85.5% от всичките произведени филми, което е с 6.4 процентни пункта повече в сравнение с 2008 година (Приложение 2).

Фиг. 5. Произведени филми по вид

2. КИНА

Броят на кината в България през периода 2003 - 2009 г. продължава да намалява, като през последната година те са 2.7 пъти по-малко в сравнение с 2003 година.

Таблица 3

КИНА

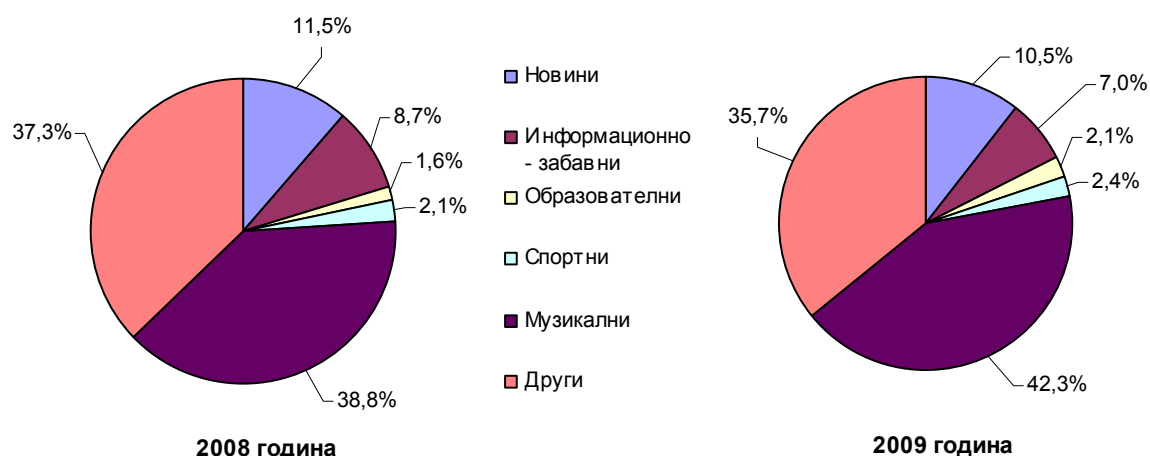
	2003	2006	2007	2008	2009
Кина - бр.	149	66	62	57	56
Прожекции - хил.	136	157	140	160	173
Посещения - хил.	3531	2580	2631	2429	3041

През 2009 г. в сравнение с 2008 г. посетителите в кината се увеличават с 25.2%, а приходите от билети - с 69.9%, или близо два пъти. Средната цена на билет за страната през 2009 г. е 7.51 лв., или с 35.6% (1.97 лв.) по-висока в сравнение с 2008 година. Най-висока е цената на билетите в област Стара Загора, следвана от област Варна, Пловдив, София, Велико Търново и други.

Най-голям е броят на кината в Югозападния район - 19 кина със 107 хил. прожекции, посетени от 2.3 млн. зрители. В столицата са работили 17 кина, в които са прожектирани 1 818 филма: 239 български, 727 европейски, 755 от САЩ и 97 други филми.

3. РАДИОПРОГРАМНА ДЕЙНОСТ

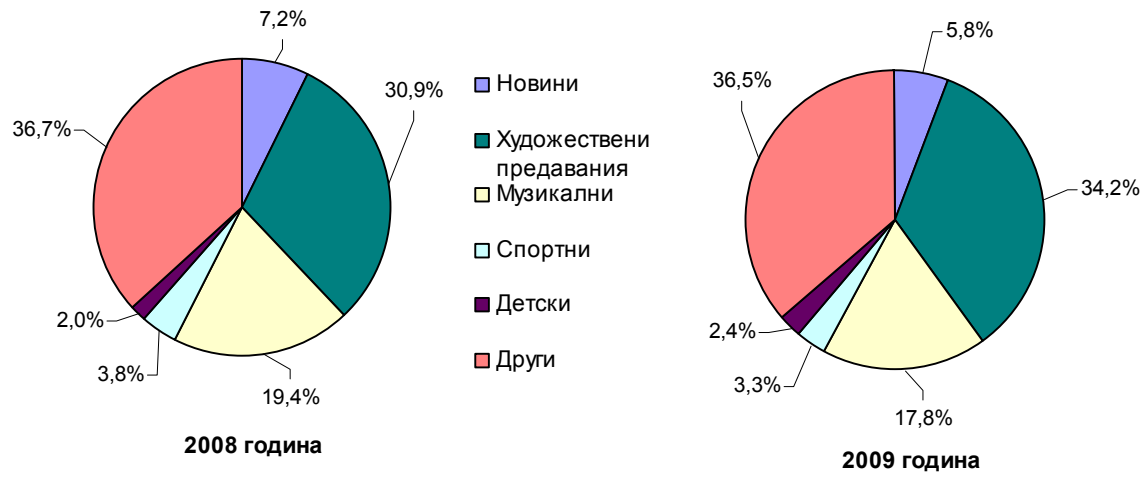
През 2009 г. радиооператорите (104 бр.) са излъчили 726.8 хил. часа радиопредавания, което е с 8.9% по-малко в сравнение с 2008 година. От всички предавания в страната през 2009 г. най-голям е дялът на музикалните - 42.3%, като в сравнение с 2008 г. този дял нараства с 3.5 процентни пункта. Новините, бюлетините, коментарите, спортните новини и прогнозата за времето заемат 10.5% от всички предавания. В сравнение с предходната година се наблюдава увеличение на дела на образователните програми и програмите за изкуство и култура с 0.5 процентни пункта (съответно с 2 526 и 904 часа). През 2009 г. спрямо 2008 г. се увеличават и детските и младежките предавания - с 9.7%. В същото време намаляват забавните предавания с 0.7 процентни пункта, или със 7 931 часа както и информационно-забавните – с близо 2 процентни пункта. През периода 2007 - 2009 г. се наблюдава тенденция на нарастване на дела на рекламите с 0.5 процентни пункта.

Фиг.6. Структура на радиопредаванията по вид

4. ТЕЛЕВИЗИОННА ПРОГРАМНА ДЕЙНОСТ

Националният статистически институт разполага с обобщени данни за 2009 за 113 български регистрирани и лицензирани телевизионни оператори. Четирите телевизионни оператора с наземно разпръскване (ефирните телевизии - БНТ 1, Б ТВ, Нова Телевизия и ПРО.БГ) и сто и деветте кабелни и сателитни телевизии са излъчили през 2009 г. програми с обща продължителност 694.8 хил. часа. Делът на програмите на кабелните и сателитните оператори съставлява 95.0% от всички излъчени предавания. В сравнение с 2008 г. общата продължителност на телевизионните предавания намалява със 7.0%. Най-голям е относителният дял на художествените предавания (игрални, телевизионни и видео филми) - 34.2% от всички предавания, който е с 3.3 процентни пункта повече в сравнение с 2008 година. Делът на музикалните предавания се променя от 19.4% през 2008 г. на 17.8%. Същевременно се увеличава делът на информационно-забавните предавания с - 0.8 и на детските предавания - с 0.4 процентни пункта, нараства и делът на телевизионната реклама - с 0.4 процентни пункта.

Фиг.7. Структура на телевизионните предавания по вид

МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Данните за културата се събират чрез годишните статистически формуляри: „Отчет за дейността на библиотеките с библиотечен фонд над 200 000 броя”; „Отчет за дейността на кината”; „Отчет за филмовото производство”; „Отчет за радиопрограмната дейност на Българското национално радио и лицензираните и регистрираните радиооператори”; „Отчет за телевизионната програмна дейност на Българската национална телевизия и лицензираните и регистрираните телевизионни оператори”; „Отчет за дейността на театрите, оперите оперетите, цирковете и музикалните колективи”; „Отчет за дейността на музеите”.

Предмет на статистическо наблюдение е дейността на библиотеките, а единици на наблюдение са Народната библиотека „Св. св. Кирил и Методий”, регионалните, читалищните библиотеки, библиотеките към висшите училища и специалните библиотеки. Тяхната дейност обхваща следните основни характеристики: библиотечен фонд (книги, продължаващи издания и други библиотечни документи), читателите, посещенията, заетия библиотечен фонд, персонала, приходите и разходите.

Дейността на откритите за посещение музеи е предмет на специализирано годишно изследване.

Единици на наблюдение са музеите. Тяхната дейност се характеризира чрез: музейните фондове (основен фонд, фонд за научно-спомогателни материали, обменен фонд), посетителите, културно-просветната работа, персонала, приходите и разходите и материално-техническата база.

Дейността на театрите и други институции на културата е предмет на отделно годишно изследване.

Единици на наблюдение са театрите, оперите, оперетите, цирковете, музикалните колективи, дружества и сдружения, които са организирали и провели рецитали, и концерти (естрадни, фолклорни, симфонични, камерни, хорови, на духови оркестри смесени и други). Тяхната дейност обхваща следните основни характеристики: сцените, местата, представленията, посетителите, постановките по националност на автора в т. ч. нови постановки.

Данните за филмовото производство се събират от съответните единици на наблюдение - Националният филмов център и частните продуценти. Тяхната дейност се характеризира главно чрез произведени филми, вкл. видеофилмите, филмите за кинорежата и тези за телевизията.

Дейността на кината се обхваща чрез следните основни характеристики: места, прожекции, зрители, приходи от билети. Не се наблюдават кино клубовете и подвижните кина.

Дейността на радио и телевизионните операторите се обхваща чрез следните основни характеристики: предавания по функция в часове, приходите и разходите.

Повече информация и данни за културата могат да бъдат намерени в интернет страницата на НСИ - <http://www.nsi.bg>.